کوومه هەڵبەس ٧

پاش واران

ڕێوار ئاودانان

پاش واران

پس از باران

پاش واران

ـ پس از باران ـ

رێوار ئاودانان

چیا

ناسنامەی پرتووک

ناو: پاش واران

کوومە هەڵبەس کوردی

بقەش: ڕێوار ئاودانان

وەشنگە: چیا

یەکم چاپ: ۲۷۲۴ کوردی / ۱۴۰۳ هەتاوی

مشخصات کتاب

عنوان: پس از باران

مجموعه شعر دوزبانەی کُردی ـ فارسی

شاعر: ریوار آبدانان

نشر: چیا

چاپ نخست: ۲۷۲۴ کُردی / ۱۴۰۳ خورشیدی

کۆ ١

کۆ،

هەێ ئەو دۆنە ڕێخ کوچکڵەسا

ئەڵسەر شۆنەل تەنیای خوەێ

نیشتێیە.

کوه ١

کوه،

همان دانه‌ی کوچکِ شن است

روی شانه‌های تنهاییِ خودش

نشسته است.

دمایین پاچا

شەو هەزار و یەکمە

ت، چیرووکەگەت ئەوپەرتخ بردیتە و

وە لەوەیلێگ ک چمانێ هەفت قوڵف بێکلیل لە لێیان دایتە

لە بان مۆبڵە وەنەوشەگەێ ژوورەگە،

خەو کەفتێیەسە لێت.

بەڵام من

وە قۆڕشکەگەێ خالیی قاوەگەم

ک هیرۆگلیف دۊابینی و پێشزانی لە ویر بردێیە

دنووڕم و

هۊر لە بانەشەو و شەوەیل داهاتوو دکەم

هۊر لە ئەژدەها هەفتسەرەگەێ تەنیایی

ک هەمۊشە ها خەوەر؛

هۊر لە وەفرە قورسەگەێ بێدەنگی

ئەڵ بان شوونپاگان بۊچگ بەختەوەری

ئوو هۆر لە یە ک، چۆ وە بێ چیرووک ترەکێ

ک دجارە خۆن گەرم دەنگت

دەناو داڵانەگەێ سەردوسڕ ڕەگەیلم بخەێدەو ڕێ

م لە شارە ڕەش و تیەریکەگەێ مردەیل

دژیینید؟!

آخرین قصّه

شبِ هزار و یکم است

تو، قصّه‌ات را به پایان رسانده‌ای و

با لب‌هایی که انگار هفت قفلِ بی‌کلید بر آن‌ها زده‌ای

روی مُبل بنفشِ اتاق،

خوابت بُرده است.

من اما

به فنجانِ خالیِ قهوه‌ام

که هیروگلیفِ آینده‌بینی و پیشگویی را فراموش کرده است

نگاه می‌کنم و

به فرداشب و شب‌های آینده فکر می‌کنم

به اژدهای هفت‌سرِ تنهایی

که همیشه بیدار است؛

به برف سنگینِ سکوت

بر روی ردّپاهای کوچکِ خوشبختی

و به اینکه، چگونه بدون قصّه‌ای دیگر

که بازهم خونِ گرمِ صدایت را

در دهلیز سردِ رگ‌هایم جاری سازد

مرا در شهرِ سیاه و تاریکِ مردگان

زنده نگه خواهی داشت؟!

مینەی

له سەرەتا، وشه بۆ

سەرگەردان و هەڵوەدا

وه شوون لێوەگان ت گەردیا!

جست‌وجو

در آغاز، کلمه بود

سرگردان و آواره

به دنبالِ لب‌های تو می‌گشت!

پەژارەم، هەر ئی باڵنە بیچکڵانەێ تەڕ و تلیکەسا

پەژارەم،

هەمیشە نێیەو وە وشە

تا ئەڵ یادگەێ ئسپێی کاغەز بنیسنمەێ و

دەناو دەفر نامەێک

ڤە ناونشان چاوانێک دە ئەولاێ دیوارەل بەرز زەمان

بسپارمەێ ڤە دەس باێ.

پەژارەم،

تاکەگلێک هەر ئی باڵنە بیچکڵانەێ تەڕ و تلیکەسا

ک ئەڵ بان شان چەپم غوژ ئڵاتێیە.

نە!... ڤە بەردەفڕە نەڤاێنەێ

قەفەسیش بنە ئەڤلا

ک هەرگز ماڵی نێیەو.

بێلە تا لە هەێمەێ ناوەێن شریقەێ ئەورەل

ئاوازەکەێ بخوەنێ؛

دمایٚ ڤاران

ئەوەندە دەنوک دەیٚد ئەڵ زامەکەیٚ سینەم

تا پەنجەرەیٚ سوورێک

چەنە تەز باڵەلیٚ

وەرەو ئاسمان بیٚپەرتخ، بچەکیٚ

ئیٚنگل...

اندوهم، همین پرنده‌ی کوچکِ خیس است

اندوهم،

همیشه واژه نمی‌شود

تا بر حافظه‌ی سفیدِ کاغذ بنویسم‌اش

و درون پاکت نامه‌ای

به آدرسِ چشم‌هایی در آن‌سوی دیوارهای بلندِ زمان

به دست باد بسپارم‌اش.

اندوهم،

گاهی همین پرنده‌ی کوچکِ خیس است

که روی شانه‌ی چپ‌ام کِز کرده.

نه!... با سنگ‌پرانی فراری‌اش نده

قفس را هم کنار بگذار

که هرگز اهلی نمی‌شود.

بگذار تا در فاصله‌ی میان غرّشِ ابرها

نغمه‌اش را بخواند؛

پس از باران

آن‌قدر نوک می‌زند بر زخمِ سینه‌ام

تا پنجره‌ای سُرخ

به اندازه‌ی کرختیِ بال‌هایش

رو به آسمانِ بی‌انتها، باز شود

آنگاه...

پیانۆژەن

ژەنیارێ ئژناسم ک

ئژ ئەڤ دمائێڤارەێ سەردە ک کووڵاژدم پەژارە

کلکەلێ چزەن

هەر دەسێ ژەێ، لە کات پیانۆژەنین

موومدانێکە

ڤەگەرد پەنج مووم ئەڵگریسیاێە!

پیانیست

نوازنده‌ای را می‌شناسم که

از آن شامگاه سردی که عقربِ اندوه

انگشتانش را گزید

هر دست‌اش، به هنگام نواختنِ پیانو

شمعدانی‌ست

با پنج شمعِ برافروخته!

دۆڵفینەیل کەو

گیژاوەیل دێوئاسایَ گومان و

باسریشکەیل سامناک وازوەرەن

دترسنیَ

داجمیان کەشتییە شکۆمەندەگەیَ پایلد

ژە کەنداو دوورەپەرێزی؛

چۆن ک بایەوانە سوورەگەیَ دڵت

لە بان ئەو هەڵدریاگە

ئوو چاوانت لانمایگە

ک دە لێڵترین ڕووژەیل تەمتەمەلۆلان و

بیَئەسارەترین شەوەیلیش

لێوارەگان "وڵات ئەوین" گوم نیەکەیَ.

هنایَ ک ئەوبان کەشتییەگەیَ چەرمگت،

بتەو وسیدن و

ئاڵایَ لێوەخەنەت

ئەڵ دیلەکەگەیٚ هەرەبەرز هیوا دشەکنی

جەهان، قەشەنگتر ئەژ هەرڤارە

شەپووڵەیل بەرز دژواری و ڕەنج

لە وەردەمت سەر دچەمنن و

گاشەبەردەیل قوت و قوژمەیٚ مەترسی

کز و توزیایە، ئەژ تاوت دڤان.

ئەسپەیل دەریایی پەژارە

وە یەیٚ ئاماژەت دەسەڵێن دبن و

دۆڵفینە کەوەگان شایی

لە دەورگردت دەس دکەنە هەڵبەزدابەز.

بێ چرچ و سزرگە و دڵەکوتە

ئوو وە دڵنیاییێگ ڕووناکتر ژە تیشک خوەر

ڕێڤار و هاودەم هەراێهەریی تونم

لە شازەریا نەناسیارەگەیٚ ژیان؛

چۆن ک کەشتیوانەگەیٚ وریا، تونی و

فەرمان وەرەو هەرلا بلڕنی

دۆرترین پەرتخ و ئامانجەیلیش

فەره نزیکن.

دلفین‌های آبی

گرداب‌های غول‌آسای شکّ و

توفان‌های هول‌انگیزِ اوهام را

به هراس می‌افکند

عزیمتِ کشتیِ باشکوهِ پاهایت

از خلیجِ انزوا؛

چرا که بادبانِ سرخِ قلب‌ات

بر فراز آن افراشته است

و چشمانت جهت‌نمایی‌ست

که در تیره‌ترین روزهای مه‌آلود و

بی‌ستاره‌ترین شب‌ها نیز

کرانه‌های «سرزمینِ عشق» را گم نمی‌کند.

آنگاه که بر عرشه‌ی کشتیِ سپیدت،

استوار می‌ایستی

و پرچمِ لبخندت را

بر بلندترین دیرکِ امید، به اهتزاز درمی‌آوری

جهان، زیباتر از همیشه است

موج‌های بلندِ دشواری و رنج

در برابرت سر خم می‌کنند

و صخره‌های گستاخ و مغرورِ خطر

زبونانه و مغلوب، از مقابل‌ات می‌گریزند.

اسب‌های دریاییِ اندوه

با یک اشاره‌ات رام می‌شوند

و دلفین‌های آبیِ شادی

در پیرامون‌ات به جست‌وخیز درمی‌آیند.

بدون بیم و لرز و دلشوره

و با یقینی روشن‌تر از شعاعِ آفتاب

مسافر و همدمِ همیشگیِ تواَم

در اقیانوسِ ناشناخته‌ی زندگانی؛

چرا که ناخدای هشیار، تویی

و سُکّان را به هر طرف بچرخانی

دورترین مقصدها نیز

بسیار نزدیک‌اند.

هەنێ "ئاهـ" ڤەکرە کەرێ

مانگ، لەڤەبار و سەرکزە

کلکەل سەرد و سڕێ

ئامازە ڤە پەل هشک هەر دارێ کەرن،

بێجەژ بڕێ چکڕ "ئاهـ" و

توڕ پا باێ

هۆچ نییە.

وقتی «آه» جوانه می‌زند

ماه، غمگین و محزون است

انگشتانِ کرخت و سردش

به شاخه‌ی خشکیده‌ی هر درختی اشاره می‌کنند،

جز شماری جوانه‌ی «آه» و

جاپای باد

چیزی نیست.

وەردەنگ نەناسیار

ئێرە، ڕووژهەڵات ناڤینە.

گەرەک نییە ڤە کرەیل دومایۍ یە هۊر بکەی.

هەمیشە،

زامۍ ئەژ هووز شمشێر

یا گولەۍ ڤلبییەۍ ئەژ هووز تفەنگ

ئەڵ گرد ئەوەۍ ک لار و لەش سەرسرمەنە و

ڤیر پڕ ئاژاوەت

دە ژیانەگەۍ کوڵت نیسەنێیە

خاڵ کووتای دنۍ

گورجانەتر ئەژ ئەوەۍ ک تەنانەت خوەدیش بزانی

دە لاپەڕەیل دیرووک ڕەژیاۍ وە

خوێن و پەژارە و ئاگر وڵاتەگەت

چە نۊسایدە؛

ئوو تەنانەت وەرژە یە ک وەردەنگێگ خاوارە

بخوەنێگەت

وەردەنگێگ ک ناو "ڕووژهەڵات ناڤین"

ئەق، خەێدە ویر مژەیٚ نەفت

وە ویر ئایەیل خوا (نمەک)

واورێز هەگ وە قوڕگ زامدار خاک خوەنریەن.

ئێرە، ڕووژهەڵات ناڤینە.

وە کڕەیل دومایٚ یە هۆر مەکە.

هەمۆشە، گوڕەیٚ بەرز یەیٚ شمشێر یا یەیٚ گولە

ها وە ڕێیا...

مخاطب ناشناس

اینجا، خاورمیانه است.

نیازی نیست به سطرهای بَعدی فکر کنی.

همیشه،

زخمی از قبیله‌ی شمشیر

یا گلوله‌ای سرگردان از قبیله‌ی تفنگ

بر همه‌ی آنچه جسم و تنِ حیرت‌زده و

ذهنِ پُر آشوب‌ات

در زندگیِ کوتاه‌ات نوشته است

نقطه‌ی پایان می‌نهد

سریع‌تر از آنچه که حتی خودت هم بدانی

بر صفحات تاریخِ رنگ‌آمیزی‌شده با

خون و اندوه و آتشِ سرزمین‌ات

چه نوشته‌ای؛

و حتی پیش از آنکه مخاطبی ناشناس

تو را بخواند

مخاطبی که نامِ «خاورمیانه»

او را به یاد طعمِ نفت می‌اندازد

به یاد آیه‌های نمک

خاصه هنگامی که با گلویِ مجروحِ خاک تلاوت می‌شوند.

اینجا، خاورمیانه است.

به سطرهای بَعدی فکر نکن.

همیشه، نعره‌ی بلند یک شمشیر یا یک گلوله

در راه است...

مەڵوەن شلێرەل و هەنار

ئەژ ڤڵاتەکەم پرسیم:

"ژە چەن دڵووپە ئەسر، شلێرەێک دێیاێ ڤەدی؟

ژە چەن دڵووپە خین، هەنارێک؟"

هناس سەردێ ئەڵکێشیا و

یەێ چیەمێ پڕ ئەژ خین بی

یەێ چیەمێ پڕ ئەژ ئەسر.

سرزمینِ لاله‌های واژگون و انار

از میهنم پرسیدم:

«از چند قطره اشک، یک لاله‌ی واژگون زاده می‌شود؟

از چند قطره خون، اناری؟»

آهِ سردی کشید و

یک چشمِ او پُر از خون شد

یک چشم، پُر از اشک.

سێسەد ملیۆن ساڵ تیشکی

نە! هەڵە مەکە

ئێمە هەمیشە سێ کەسێمن: "من، تۆ"

ئیشی ئەنی کەس سێیم کێیە؟!

سێیمین کەس، بێهنۆکەکەێ ناوهەێنمانە

ـ نیشان ئمپراتووریی "مەودا" ـ

ک چەشن ئاهێکە

چەنە سێسەد ملیۆن ساڵ تیشکی

بڵێن و درێژەدار....

سیصد میلیون سالِ نوری

نه! اشتباه نکن

ما همیشه سه نفریم: «من، تو»

می‌گویی پس نفرِ سوم کیست؟!

سومین نفر، ویرگولِ میان ماست

ـ نشانِ امپراطوریِ «فاصله» ـ

که شبیه یک آه است

به اندازه‌ی سیصد میلیون سالِ نوری

بلند و کشدار...

کارسات

گوڵێ دە ژێر کەڤشەلەت پلیشخەنی

شوونپالت ئەژ بوو ئەسر، خینالینن!

فاجعه

گُلی را زیر کفش‌هایت پَرپَر نمودی

ردّپاهایت از بوی اشک، خونین‌اند!

گڕان گرتمە، وەکوو قەقنەسێگ

زامەگەیۨ دڵم

وە لێو خۆنین

خوایۨ ئرمێسکەیلەد

ماچ کردێیە.

ئەسە، وە پێم نەۋش:

"ت واتایۨ ئاگر نمەزانی."

آتش گرفته‌ام، مانند یک ققنوس

جراحتِ قلب‌ام

با لبِ خونین

بر نمکِ اشک‌هایت

بوسه زده.

از این‌رو، به من نگو:

«تو معنای آتش را نمی‌دانی.»

گووڕیان

وەرجله ت

ئاسمانیش

پانایی فرەێگ نێیاشت ـ

هاتیدن و

"بێپەرتەخی" دەس وە پێ کرد!

دگرگونی

پیش از تو

آسمان هم

وسعت چندانی نداشت ـ

آمدی و

«بی‌نهایت» آغاز شد!

چی گوڵ

ـ چ قشەیٚ جوور گوڵ، گوشکیٚ؟

ـ ناوت!

همچو گُل

ـ کدامین واژه همچون گُل، می‌شکوفد؟

ـ نامات!

لەش گڵەشکاو ئاو

بڕێگ لە زامەیل

لەوایڵ گوارییین بەڵەم ژە ڕووبارن؛

لەش ئاو

تا بن هەست و سخانەیل چەرمگێ

گڵەشکاو دبێ، بەڵام

خەڵک تا وە چەو خوەیان، خوێن نەوینن

باوڕ ناکەن!

پیکر چاک‌چاکِ آب

برخی جراحت‌ها

مثل گذشتنِ زورق از رودخانه‌اند؛

پیکرِ آب

تا عمقِ استخوان‌های سپیدش

پاره پاره می‌شود، اما

مردم تا با چشم‌های خودشان، خون نبینند

باور نمی‌کنند!

دمايين دەسنڤيس نەژناسێک

ئاو

ئەژ يەێجا مەنن، شەکەت دووێ...

دڤم ڤە ماسی

تا ڤە ڤشەل خين خوەم،

پاشخوانێک ئڵارم

ئەڵ ئی هەمگە پرسنشۆنە

ک قولاپەل سەرد و سڕ

هەر شەڤ و هەر ڕوو

دە ڤەراوەر دەم نقيايە ئەژ بێدەنگييم

دوڕ کەرن:

؟

؟

؟

آخرین دست‌نوشته‌ی یک ناشناس

آب

خسته می‌شود از یکجا ماندن...

ماهی می‌شوم

تا با کلماتِ خونِ خود،

پاسخی بالا بیاورم

بر این‌همه علامتِ سؤال

که قلّاب‌های سرد و بی‌روح

هر شب و هر روز

در مقابل دهانِ پُرشده از سکوت‌ام

آویزان می‌کنند:

؟

؟

؟

ئەڤر بلوورژەن

ڕووژەل ڤارانی...

بلوورێکە ڤە دەس ئەڤرەل

مەرزیب ئەنجووڵەکە

ابر نی‌نواز

روزهای بارانی...

نی‌لبکی‌ست به دست ابرها

ناودانِ کلبه‌ی کوچک

سوورترین

وێیەریان بووکەسوورەێگ

ژە ئاسمان سەرئێوارە ــ

یە سوورترین ڕێگەس ک تا ئێرنگە

وە چەو دیمە.

سُرخ‌ترین

عبور یک سینه‌سرخ

از آسمانِ عصرگاهی ــ

این سُرخ‌ترین راهی‌ست که تاکنون

به چشم دیده‌ام.

ڤریسکەیٚ پرسیارێک

ڤە خوەم ئەشم:

"چەن دەریا ها ناون من و ئەڤی؟

چەن کۆ؟

چەن دارسۆ؟

چەن سەرداوە؟"

گەرەک ئەژ قازقوڵگەل بپرسم.

دردِ ناگهانیِ یک پرسش

با خودم می‌گویم:

«چند دریا میانِ من و اوست؟

چند کوه؟

چند جنگل؟

چند پاییز؟»

باید از دُرناهای مهاجر بپُرسم.

بڵاچە

لەناو چاو ت

ئەورێگ بڵاچان...

ژوورەگە،

پڕ بۆ لە جیکەجیک مەلیچگ و

دەنگ کەمانچەگەیٚ واران!

آذرخش

در چشمِ تو

ابری صاعقه زد...

اتاق،

پُر شد از جیک‌جیکِ گنجشک و

نوایِ کمانچه‌ی باران!

خەو

دە یەک دەنکە ڕێخ، چەن چیا خەفتگە؟

خواب

در یک دانەی شن، چند کوه خُفته است؟

بگاره

ده لێڤار ڤەزەنێ...

بێجەژ خەنەخەن و گرێڤەل ئاسکین

نییه دەنگێ

گُذر

بر لبەی پرتگاهی ژرف...

جز خندەها و گریەهای روزگارانِ رفته

نیست صدایی

ئرمس و دەریا

چووڕێگ ئرمس، چەن دەریاس؟

اشک و دریا

یک چکّه اشک، چند دریاست؟

گازڕان

گازڕان خودایل و

مەتەشخەڵەیلە: بارکوو! ــ

یە هەر ئەو گووڕانیی کوانەس

ک وە "شکانن" دەس پیٚ ئەکا.

کابوس

کابوسِ خدایان و

بت‌هاست: پُتک! ــ

این همان ترانه‌ی کهن است

که با «شکستن» آغاز می‌شود.

سەردەوا

ت دڵتەنگەو دبی

"ئاھـ" ئەڵکیشی...

لەێوا لە ناکاوا

دبێگە "سەردەوا"

پاییز

تو دلت می‌گیرد

«آه» می‌کشی...

این‌گونه ناگهان

«پاییز» می‌شود

دمایٚ ئەڤگرتن ڤاران دپرسم

ئەڕەیٚ چە پەژارەیٚ دارسان، زەرد و نارنجییە؟

ژچە بسکەیٚ گڵاڵ، ناویٚ قەڵوەزە؟

ئەڕاچە هەر کانیی ترنگەکەر، وەک چاو داڵکەیلە؟

ڤەرچە دەمەخەنەل ئاسکین، دبن ڤە ئەسرین؟

ئڕاچە تەمەلۆل، پەلەوەرێگ باڵچەرمێیە نە وەنەوش؟

ژچە هاژەیٚ تاف، پڕ ئەژ بلێزەل کەوە؟

ئەڕاچە دۆاڕووژ، چەشن دڵووپ لەرزووکێگە؟

ڤەرچە ژین، تەنیا ڤە بارکووڵەیٚ ئەڤین، ئەڵکێشیٚ ئەڵ بنار؟

بعد از بندآمدنِ باران می‌پرسم

چرا اندوهِ جنگل، زرد و نارنجی‌ست؟

چرا لبخندِ رود، نامش موج است؟

چرا هر چشمه‌ی زُلال، شبیه چشم مادران است؟

چرا خنده‌های گذشته‌های دور، بدل به اشک می‌شوند؟

چرا مِه، پرنده‌ای سفیدبال است نه بنفش؟

چرا صدای آبشار، پُر از شعله‌های آبی‌ست؟

چرا آینده، شبیه قطره‌ای لرزان است؟

چرا زندگی، تنها با کوله‌بارِ عشق، از سربالایی صعود می‌کند؟

پڕمەیٚ گوڵە مێخەک

هەڵفڕین شەوانەیٚ پەپییەل،

چمۆنیٚ گوڵە مێخەکیٚ پڕمەن

دە ڕووناییی مانگەشەو

عطسەی گُل میخک

پرواز شب‌هنگامِ پروانه‌ها،

گُل میخکی عطسه زد گویا

در روشناییِ مهتاب

وڵات ئازاد

چەنە هەرمانێگ

وەگەرد ت ئاواز خوەنم

وەگەرد ت ئرمێس ڕشنم

وەگەرد ت زەردەخەنە کەم و

لە مەرگیش ڕخم نیەچوو؛

هەریە بەسە ک چەن هەناسەێگ

ت بۆدە وڵات ئازادم.

میهنِ آزاد

به اندازه‌ی یک ابدیّت

با تو آواز خواهم خواند

با تو اشک خواهم ریخت

با تو لبخند خواهم زد

و هراسی از مرگ نیز نخواهم داشت؛

همین بس که به‌قدر یک نَفَس

میهنِ آزادِ من گردی.

چمەێتک

ئەر چمەێتک زامەێلمان نەڤیاتا،

ڤەچە دتۆنسێمن یەیٚ گلێ تر ڤەدی بێیاێمن

ئەژ ناوڕاس تەریکییەکەیٚ دەرینمان؟

مشعل

مشعلِ زخم‌هایمان اگر نبود،

چگونه یک بار دگر می‌توانستیم زاده شویم

از دلِ تاریکیِ درون‌مان؟

درەخت

دڵ ت

پاساریی بۆچکەڵەیگە؛

سەیر نییە ک تەنانەت تەڵەسانەیلیش

ئاوەختێیان "درەختبۆن"ـە لە هناز هەڵفڕینت.

درخت

قلبِ تو

گنجشکِ کوچکی‌ست؛

عجیب نیست که حتی صخره‌ها نیز

آرزویشان «درخت‌بودن» است در مسیر پروازت.

پرتووکەیل نەنیسەنە

هێمانیش

"ئازادی"، ئەلفوبێی کرەخەیکە و

ئێمە، پرتووکەیل نەنیسەنەیک...

ئەڵ پەڕەیل پەتیی یەکترەکی

دەس سایمن و

کلکەیلمان ئەژ ڤەشت داخ و ژان کۆنەیک

ڤە یەیگلی گڕە گرن.

کتاب‌های نانوشته

هنوز هم

«آزادی»، الفبایی انحصاری و ممنوعه است

و ما، کتاب‌هایی نانوشته...

بر صفحاتِ خالیِ یکدیگر

دست می‌کشیم و

انگشتان‌مان از شدتِ درد و حسرتی قدیمی

به یکباره می‌سوزند.

کۆ ٢

کۆ،

هیردەبەردێکە

کردێیە ئەڤگەر تەنیای خوەیٚ!

کوه ٢

کوه،

سنگریزه‌ای‌ست

از تنه‌ی تنهاییِ خود بالا رفته!

پەپوولە

لەسەر گوڵەگان باخ

شەونم نیشتگە؛

لەسەر دەنگ ت

پەپوولەێگ!

پروانه

بر گُل‌های باغ

شبنم نشسته است؛

بر صدایِ تو

پروانه‌ای!

ناسوور

زام ناسوورێکە، دە قەیٚ دیڤار

گزیٚ ئەڤبردێیە ئەڵ ئاسووەل دەسمەڕەس:

پەنجرەکە!

لاعلاج

زخمِ لاعلاجی‌ست، بر دیوار

خیره مانده به افق‌های دور از دست:

پنجره!

ئەیٚ فرێشتەکەیٚ مەخمین!

هەیٚک لچ قولٚ دی

گولٚیٚ ئەژ گولٚەل بهیٚشت پژلٚمیٚ.

هەیٚک ئەسرین ڕژنی

چەمیٚ ئەژ چەمەل بهیٚشت هشک کەریٚ.

ڤەگەرد هەر ڤرەنسکت

داریٚ ئەژ باخەل بهیٚشتیش ئشکیٚ.

هەیٚک "کووف" ئەلٚکیٚشی...

نە!

کووف ئەلٚسەر کووف نەکیٚش!

ئی دووزەخ گڕەگرتە، دەمەنن نەیٚخوازیٚ.

ای فرشته‌ی غمگین!

بغض که می‌کنی

گُلی از گُل‌های بهشت می‌پژمرَد.

اشک که می‌ریزی

رودی از رودهای بهشت می‌خشکد.

با هر هق‌هق‌ات

درختی از باغ‌های بهشت هم می‌شکند.

«آه» که می‌کشی...

نه!

پیاپی آه نکش!

این جهنّمِ سوزان، دمیدن نمی‌خواهد.

واژا

پاش واران

سەنگاوێک

دە بن دەروەنێ هزار گەزی

پەڵە هەور چەرمگێ ک تا مەولەق چییە

واژا دکەێ ــ

منیش ڤە ژێر لێڤ

ناو ت واژا دکەم

ژە بن دەروەنەکەێ تەنیایی.

تکرار

پس از باران

آبچالی سنگی

در ته درّه‌ای بسیار ژرف

لکّه ابر سفیدی را که تا اوجِ آسمان رفته

تکرار می‌کند ــ

من نیز زیر لب

نامِ تو را تکرار می‌کنم

از عمقِ درّه‌ی تنهایی.

سزرگه

هۆچ سازێ

ئشته خەمبارانه نەیژەنرێ:

ده کشماتیی دمایٚ بمڤاران

ڤەرنیسکەیٚ دتیلکیٚ

لرزه‌ای بر ژرفای جان

هیچ سازی

این‌گونه غم‌انگیز نواخته نمی‌شود:

در سکوتِ محضِ پس از بمباران

هق‌هقِ گریه‌ی دخترکی

نزاره

سەیڵ جاکەیٚ چووڵیٚ کەرم و

هناسەیٚ سەردیٚ ئەڵکێشم...

یاسەمینیٚ دناو گوڵدانەکە پلٚمژگیٚ!

یادِ حزن‌انگیز

به جایِ خالی او نگاه می‌کنم و

آهِ سردی می‌کشم...

یاسمنی در گُلدان می‌پژمرد!

چەپکەگوڵ بیرەوەری

چمانێ سەد ساڵ وێیەرد

ئەمانگ لە هەر کوڵەسۆک باخەگە

لەتێگ ژە ڕەنگینییەگەت وە جێ ماگە و

قسیە کەێد ــ

لەناو گوڵە مێخەکەگان،

بوو خوەشد.

دسته‌گُل خاطره

گویی که صد سال گذشت

ولی در هر گوشه‌ی خلوتِ باغ

پاره‌ای از زیبایی‌ات جا مانده است و

سُخن می‌گوید ــ

در لابه‌لای گُل‌های میخک،

عطرت.

چەرمێ

بێدەنگی

کەمووتەر چەرمگێکە تاکەگلێ؛

نیشتێیە ئەڵسەر بەرف

سفید

سکوت

گاهی کبوتری سفید است؛

نشسته بر روی برف

ڕەش

بێدەنگی

گل‌گلێکیش ڕەشەداڵێکە؛

ئەڵسەر کۆ- تلێک ڕەش نیشتێیە

سیاه

سکوت

گهگاهی هم کرکسی سیاه است؛

نشسته روی صخره‌ای سیاه

فێر

سالانێگ

له شوون قورگ ت گەردییە

وشەێ پرچچەرمێی برینداریگ

ک دی دە هۆچ جامەکێ

خوەێ وە هۆرەو نیەتیەرێ.

جستجو ـ تماشا

سال‌ها

در جستجوی حنجره‌ی تو بوده است

واژه‌ی گیسوسفیدِ مجروحی

که دیگر در هیچ آینه‌ای

خودش را به خاطر نمی‌آورد.

داخ

گوڵاڵەسوورەیٚ سزیاگ؛

کڵاو کڵاو وەفریش بوواریٚد

شاراوە نیەمینید

داغ

شقایقِ سوخته؛

برف روی برف هم ببارد

پنهان نمی‌مانی

کەسمەزانێک دەسەدژ

خەنجەرێک، دەناو دڵێ

نارینەێ خیناولینێک، لەسەر لەڤەیلێ

تڵەسان کەڵنێک، ڤە بان شانێ

ئەمانگ هاڵێ هەێ

ڤە پایل پفڵەکداێە و زامدار خوەێ

ڤەرەڤ چکەڵی و سەرئاسوو دچوو

ڤەرەڤ ئەڤ گوڵە شلێرە

دە ناو وەفرەیل ـــ

ئەرێ! ئەڤین ئەیچە چشتێکە.

یک راز سربه‌مُهر

خنجری، در قلبش

آوازی خون‌آلود، بر لبانش

تخته‌سنگی سترگ، بر دوشش

اما هنوز هم

با پاهای تاول‌زده و مجروحِ خویش

رو به بلندا و قلّه می‌رود

رو به آن لاله‌ی واژگون

در میان برف‌ها ــ

آری! عشق چنین چیزی است.

کەڵووڵی

چەنێ چارەڕەش و بەدرەژەنن!

ئەڤ وشەلە ک هیچکات

نێیانە خەو هەڵڤەس.

تیره‌روزی

چقدر سیه‌روز و بداقبال‌اند!

آن کلماتی که هیچگاه

به خوابِ شعر نمی‌آیند.

دڵەڕپە

دڵۆوپێک ئاونگم

دنگڵاوێز

ئەژ پەڕەێ گوڵێ ـ

لرەێ باڵەلت

کلیل قوفڵەکەێ ئی بەرزەکەسا

ئەێ پەپییەکەێ سەرمەس!

تشویش

قطره‌ای شبنم‌ام

آویزان

از برگ گُلی ـ

لرزش بال‌های تو

کلیدِ قفلِ این برزخ است

ای پروانه‌ی سرمست!

دڕک

ـ چه قوومیاێه؟

ـ جه‌هان بریندارە؛ دڕکێ چییه ده پایێ زاڕووێ.

خار

ـ چه رخ داده؟

ـ جهان زخمی‌ست؛ خاری به پای کودکی فرو رفته.

داڵتە

لەناو ئاخڵەیٚ سەرما و کڕێوە

تەنیاییەگەم، گەوەزنێگ بریندارە ــ

دارسان و داڵتەم بە!

پناه

در چنبره‌ی کولاک و سرما

تنهایی‌ام، گوزنی زخمی‌ست ــ

جنگل‌ام باش و پناهم!

کەشتیی شکیاگ

ـ ناوت چوەس؟

ـ لە شازەریایٚگ ک تنی، "چکڵ‌چووێگ وێڵ"!

کشتیِ شکسته

ـ نام‌ات چیست؟

ـ در اقیانوسی که تویی، «تکّه‌چوبی سرگردان»!

قەفەس چووڵ

ڤە بێ پەلەڤەریش

قەفەس، هەر ئەڤەسەو ک بی:

لەتێ ئەژ ئی دونیا

ک هەیٚتاهەیٚ

ئاخین و داخینە ئاوازەکەیٚ.

قفس خالی

بدون پرنده هم

قفس، همانی‌ست که بود:

تکّه‌ای از این دنیا

که تا ابد

حسرت‌آمیز و غم‌آلود است آوازش.

ئەژ م ڤێنا...

هەر ساگەێ ک

ئەڵ ئەڤ تیلمەڕێی دیرە دکەفێ

ڤە خوەم ئەشم: "ئەڤییە!"

هەرچەن ساگەێ کڵەڤەنێ بوو.

به گمانم...

هر سایه‌ای که

بر آن باریکه‌راهِ دور می‌افتد

با خودم می‌گویم: «اوست!»

اگرچه سایه‌ی یک درخت پسته‌ی کوهی باشد.

ژین‌تاڵ

دریژەیێ کووریی دیڤارەلە

ئەڤ دەرڤەچە ک ڤەرەڤ ناتنت

دچەکێ!

تلخکام

دنبالەی کورِیِ دیوارهاست

آن پنجره‌ای که رو به نیامدن‌ات

باز می‌شود!

دڵەڕکە

ڤەر هەر جاێ ک دچم و

نەێڤینمەت

دەس ڤە هەر شوون لووڕێ دسام و

نییەسەت،

شوونەوارێک ئەژ ئووره

ئەڵ ڕیی نەخشەێ زەمین نەێمینێ.

کەم مەنێیه ک ئی جەهانه

یەورەکی ئەژناو بچوو

ئەرێ هاینه کووره دەێ؟!

اضطراب

به هر کجا که می‌روم و

نمی‌یابم‌ات

به هر جا و مکانی دست می‌کشم و

نیستی،

اثری از آنجا

بر روی نقشه‌ی زمین باقی نمی‌ماند.

اندکی مانده که این جهان

یکسره نیست شود

پس کجایی؟!

شەڤ نزارە

شەڤگار،

دەناو ڕەگەلم ڕێ کەری و

تورِ پالێ ک ئەڤدماێ خوەت هێلی ڤە جا

چمەێتەل پەژارەن

ک تا ئەڤلاێ نادیاری، درێژە دێرن و

ڤە هوچ ڕهێڵێ کوورەڤ نێیەون.

شەڤگارە،

ڤە تیرفڕنگ ڤاران ئەڵ پەنجرەکە

ئەژ خەو ئەڵسم و

دەناو ئاوێنە سەێل خوەم کەرم:

هەێگوا بەرد گڕەگرتەێکم

ک ئەژناو دەم ئەفتاو

کەفتمە.

خیال شبانه

شب‌هنگام،

درون رگ‌هایم راه می‌روی

و ردّپاهایی که پشت سر خودت جا می‌گذاری

مشعل‌های اندوه‌اند

که تا آن‌سوی ناپیدایی، ادامه دارند و

با هیچ رگباری خاموش نمی‌شوند.

سپیده‌دم،

با تلنگرِ باران بر پنجره

بیدار می‌شوم و

خودم را در آینه نگاه می‌کنم:

انگار سنگی شعله‌ورم

که از دهانِ آفتاب

افتاده‌ام.

دارسان سەوز

ئەی هەورە بەرزەگەیٚ ئاسمانم!

ئەڵسەر هەرکام ژە هۆرمانەیلم

ک نەیٚتکی،

دبیٚ وە سەوڵ زەردیٚگ

کلکنیشان فەراموشی.

جنگل سبز

ای ابر بلندِ آسمانم!

بر روی هرکدام از خاطراتم

نمی‌چکی،

سروِ زردی می‌شود

انگشت‌نمایِ فراموشی.

سیزیف‌ئاسا

هەر پەڕێک،

ژانێکە

شکەنجەیێکە

زامێکە ئەڵ

لەشەکەیٚ کز و لەڕ ئەڤ باڵنە ک

فڕین ئژەیٚ دزینە.

سیزیف‌وار

هر پَر،

رنجی‌ست

شکنجه‌ای‌ست

جراحتی‌ست بَر

تنِ نحیف و بی‌رمقِ آن پرنده‌ای که

پرواز را از او دزیده‌اند.

بنجگ سوورەگوڵ

زەردەخەنەیگ بکە...

مەگەر ژە پشکڤین بنجگ سوورەگوڵێگ

لەناو وەفرا،

چشتێگ قەشەنگ‌تر هەس!

بوتەی گُل‌سرخ

لبخند بزن...

مگر از شکُفتن بوته‌ای گُل‌سرخ

در میان برف،

چیز زیباتری هست!

ڤەداخەڤە

بایەوانەلە

ڤەرەق تۆ ئەڵدامە ــ

داخم دژەبایێی!

افسوس

بادبان‌ها را

رو به تو افراشته‌ام ــ

دردا که بادِ مخالفی!

زەرد

دارسان‌تر ئەژ کراسەکەێ شینت

دارسانێ نییە.

دەلیاتر ئەژ کراسەکەێ کەوت

دەلیاێ نییە.

زەرد دە ڤەر نەکە!

دڵ سەرداوە خسی ڤە ڕکڕەک.

زرد

جنگل‌تر از پیراهنِ سبزت

جنگلی نیست.

دریاتر از پیراهنِ آبی‌ات

دریایی نیست.

زرد نپوش!

قلبِ پاییز را به لرزه می‌اندازی.

سەد ساڵ تەنیایی

دۆەتڵە دتووریێ...

یەمە هەر تیک‌تاک کاتژمار، ئەڕا وەیلکانەگەیێ

سەد ساڵ تەنیایی

صد سال تنهایی

دخترک قهر می‌کند...

حالا هر تیک‌تیکِ ساعت، برای عروسک‌اش

صد سال تنهایی

گوڕاگوڕ

بێدەنگی، زیڕزیڕنەک پیرێکە

ئەژ واژاکردن تەنیا چیرووکەکەی

هەرگز شەکەت نێیەو

پیاپی

سکوت، زنجره‌ای پیر است

از تکرارکردنِ تنها قصّه‌ی خود

خسته نمی‌شود هرگز

سەرت سڕ نەمینێ

ئەگەر دەسەیلت

دە سەردترین ڕووژ بێخوەر

لەناکاو گەرمەو بین

سەرت سڕ نەمینێ؛

بزان ژبن دە ئەولاێ جەهان

کەسێک وە یاێت

دجارە "ئاهـ"ـێک ئەڵکێشیاێە.

حیرت نکن

اگر دست‌هایت

در سردترین روزِ بی‌آفتاب

ناگهان گرم شدند

حیرت نکن؛

بدان حتماً در آن‌سویِ جهان

کسی به یادت

دوباره «آه»ی کشیده است.

گوڵاڵەسوورە

کلگەیلت، گڵاڵەیل خۆرەتاون

وەرەو هەرلا ئاماژە بکەی

گوڵاڵەسوورەیٚ ئاگرینێک وەدی تێیایٚ!

شقایقِ سرخ

انگشتانت، رودخانه‌های آفتاب‌اند

رو به هر طرف اشاره‌ای کنی

شقایقِ سرخِ آتشینی متولد می‌شود!

دەریاێ ڕەنج

ـ ئەژ دەریاێ ڕەنج، ڤەچە دگواری؟

ـ ڤە تەنیا کەشتییەکەم: "برین گیۆن" خوەم

دریای رنج

ـ از دریای رنج، چگونه خواهی گذشت؟

ـ با یگانه کشتی‌ام: «زخمِ جانِ» خویش

پاشخوانەیل کاتی

ژیان، نیشانەیٚ پرسیار هەرایٚهەریٚگە

ئیمە، پاشخوانەیلیٚگ کاتی.

جواب‌های موقتی

زندگی، علامت سؤالی‌ست دایمی

ما، جواب‌هایی موقتی.

دەرفەت

ژیان، دەرفەتێکە ئەڕەیْ "درەختبیین"

دە ناوهەێن دۆ زەردەوایْ پایزی

فرصت

زندگی، فرصتی‌ست برای «درخت‌بودن»

در فاصله‌ی دو زردبادِ پاییزی

ده ڤڵاتێ ک ئازادی، باڵخەنجەرەێ لالێکە

پەژارە، ئیسفایێکە

ئێمە ئەڵوژنێ.

برین، کلکێکە

ئاماژە ڤە ئێمە کەرێ.

ژۆ، دەمێکە

ئێمە چەشێ.

هەر ڕوو

ئەڵوژێمن

ئمداڵەکێ نوخسگرتن و

پووقە!

ژیان، مردنێکە ک

چووارشە ڕێ کەرێ.

در سرزمینی که آزادی، چلچله‌ای لال است

اندوه، نگاهی‌ست

ما را انتخاب می‌کند.

زخم، انگشتی‌ست

به ما اشاره می‌کند.

درد، دهانی‌ست

ما را می‌چشد.

هر روز

انتخاب می‌شویم

سپس نشانه‌گیری و

شلیک!

زندگی، مرگی‌ست که

وارونه راه می‌رود.

بێکشکی وه "پرۆمته" وتیمن

نه، پرۆمته!

تیه‌ریکیی مێژووه‌گه‌ێ خۊنبار مرۆڤ

وه بلێزه و چۆمه‌تێگ، ڕووناک نیه‌ود...

تکایه ئی‌جاره، "خوه‌ر" ئه‌ڕاێ ئیمه بدزا!

مخفیانه به «پرومته» گفتیم

نه، پرومته!

تاریکیِ تاریخِ خونبارِ انسان

با شعله و مشعلی، روشن نمی‌شود...

لطفاً این‌بار، «خورشید» را برای ما بدزد!

مجموعه شعر ۷

پس از باران

ریوار آبدانان

چیا